

IN MEMORIAM KAPETAN ANTUN AKSIĆ (1919. - 2004.)

In Memoriam Captain Antun Aksić (1919. - 2004.)

Kapetan Antun Aksić odrastao je na Šipanu (Luka). Pod utjecajem svoga kuma Federica Glavića pohađao je Pomorsku akademiju u Dubrovniku, gdje je stanovao kod obitelji Glavić. Bio je među najboljima u svojoj generaciji.

Nakon završenog školovanja plovio je na brodovima Dubrovačke plovidbe. Prema ugovoru s vladom Sjedinjenih Američkih Država, tijekom Drugog svjetskog rata plovio je na američkom ratnom brodu «Edward Chambers». Stavljajući svoj život na kocku godinama je sudjelovao u opskrbi američkih brodova oružjem. Brodovi su bili u potjeri za njemačkim podmornicama i ratnim brodovima, uključujući i zloglasnu krstaricu «Graff von Spee».

Tijekom Drugog svjetskog rata često je na Šipan slao pošiljke odjeće i hrane. Mnogi se otočani još sjećaju priče o pošiljci kave koju su svi dočekali s velikim oduševljenjem. Također je financirao obnovu zvona na Svetom Antunu u Šipanskoj Luci, jer je staro zvono bilo skinuto i pretopljeno u oružje.

Nakon rata radio je za Jugoslavensko ministarstvo pomorstva, koje ga je poslalo u New York kao svojega predstavnika. U tom svojstvu sudjelovao je na međunarodnim konferencijama i sastancima, gdje se osobno zalagao za promjene u pomorskom pravu, i one su, zahvaljujući njemu, i uvedene.

Nakon što se oženio Amerikankom, Xenijom Orloff Aksić, vratio se u Hrvatsku, i tu je bio imenovan direktorom Splitske luke i javnih skladišta.

Bio je jedan od osnivača publikacije «RC Naše more», koja je donosila opsežne priloge o temama povezanim s pomorstvom.

Njegova se supruga zbog bolesti morala vratiti u Sjedinjene Američke Države zajedno s njihovim sinom Antonom, koji je tada imao dvije godine. Kapetanu Aksiću bilo je zabranjeno napustiti zemlju, a kada je pokušao pobjeći za obitelji, tajna ga je policija uhvatila.

Šest mjeseci proveo je u zatvoru u samici a zatim još godinu dana u šibenskom zatvoru nakon što je donesena

presuda da nije kriv za špijunažu, nego za pokušaj bijega iz zemlje.

Nakon izlaska iz zatvora nastavio je raditi u splitskoj luci sve dok nije uspješno pobjegao na talijanskom brodu. Otplovio je prema SAD-u, ali mu nije bio odobren ulazak u zemlju. Naime, tada su Sjedinjene Američke Države imale ugovor s Jugoslavijom po kojemu su sve bjeGUNCE vraćale natrag.

Kad je kanadski premijer Lester Person čuo za njegov slučaj, dopustio mu je ulazak u Kanadu, gdje je živio do kraja života. Bio je direktor kanadskih brodarskih kompanija i osnivač «Zim Israeli» brodarka u Kanadi.

Cijelo vrijeme tijekom kojega nije smio doći u Hrvatsku, održavao je tijesne veze sa svojom obitelji u domovini, s prijateljima i kolegama pomorcima. Bio je poznat po tome što je pomogao mnogim mladim hrvatskim pomorcima koji su dolazili u Kanadu i oni su uz njegovu podršku izgradili ugledne karijere u pomorstvu.

Uvijek je pridonosio poboljšanju života na Šipanu i sudjelovao je u obnovi crkava na Šipanu i Lopudu.

U Montrealu je bio začetnik obilježavanja Svetog Vlahu, svečanosti koja se tu održala do današnjih dana. U tim je prilikama često govorio o povijesti Dubrovnika, u čemu je postao vrstan stručnjak. Prilozi koji su se tada skupljali uvijek su bili namijenjeni institucijama u Dubrovniku.

Godine 1966. Tito je donio odluku po kojoj se jamči siguran povratak svima koji su pobjegli. Antun se tada vraća u Hrvatsku, na svoj Šipan, zajedno sa suprugom i djecom, pa otada svako ljeto provodi na otoku, sve do umirovljenja.

Odlaskom u mirovinu potpuno se posvećuje obrađivanju svog posjeda na Šipanu pretvarajući ga u pravi park prirode. Svoju ljubav prema otoku prenio je i na svoju obitelj, suprugu Xeniju, sina Antona i kćer Madeline, i oni se s ponosom osjećaju stanovnicima Luke Šipanske.

U spomen na njega obitelj mu je osnovala godišnju nagradu za stipendiranje najboljeg učenika šipanske osnovne škole. Kapetan Aksić uvijek je bio svjestan poteškoća koje šipanska djeca imaju kad već u dobi od 12 godina radi nastavka školovanja moraju napustiti svoj

dom i roditelje i otići u Dubrovnik. Također je bio ponosan na svaki uspjeh koji su postigli.

Kapetan Aksić uvijek je vjerovao u sposobnost šipanske djece da postignu visoku naobrazbu, da uspiju u svijetu, da novostečenim znanjima pridonese razvoju svoje otočne sredine.

Tako je u ponedjeljak, 16. svibnja 2005., na Šipanu osnovana «Nagrada kapetana Antuna Aksića» za poticaj najboljem đaku osmog razreda. Dobiva je učenik koji je pokazao iznimne rezultate u zadnje četiri godine – ne

samo u učenju već i u drugim školskim aktivnostima. Nagrada će se dodjeljivati svake godine.

Ove godine dobitnica je Mihaela Krmek. Nagradu joj je uručila udovica kapetana Aksića, gospođa Xenia Aksić, uz nazočnost kćeri Madeline i sina Antona.

Rukopis primljen: 17.6.2005.

Gđa Xenia Aksić i dobitnica nagrade Mihaela Krmek